

De houthonger groeit

Nederlandse beseigenaren die iets willen weten van ontwikkelingen en prijzen op de houtmarkt kunnen niet wegblijven van wat er op de wereldmarkt voor hout en biomassa gebeurt. Nederlands hout maakt daarvan onlosmakelijk deel uit. Dat is nu al zo en de binding met de wereldmarkt zal in de nabije toekomst alleen maar sterker worden. De welvaartsontwikkeling in Azië en de groeiende vraag naar duurzame energie doet een enorm beroep op het productie- en oogstvermogen van de bossen waar dan ook in de wereld.

— Kees Boon, Algemene Vereniging Inlands Hout

> Is hout belangrijk voor de Nederlandse beseigenaar?

Jazeker! Op basis van het bosbedrijfsresultatenonderzoek van het Landbouwkundig Economisch Instituut (LEI) is duidelijk dat voor particulieren met meer dan 50 ha bos hout zo'n 35% van de inkomsten uitmaakt. Dit terwijl subsidies maar liefst voor 48% deel uitmaken van de inkomsten en 17% uit andere bronnen komt zoals jachtpacht, kerstgroen en recreatie. Met minder subsidie is hout al snel de post waarmee het makkelijkst geld valt te verdienen. Kwestie van met de juiste boomsoorten op de juiste groeiplaats de best mogelijke productie realiseren en tegen zo laag mogelijke kosten het dunning- en eindkaphout verkopen. En dat kan uitstekend samengaan met het realiseren van andere maatschappelijk gewenste doelen als biodiversiteit bevorderen, CO₂ opslaan, en het leveren van een aantrekkelijk landschap en recreatiegebied. Het produceren van hout is

een fantastische opgave voor elke beseigenaar. Zeker in een tijd dat de behoefte aan hout groeiend is en de subsidies en budgetten voor beheer en projecten verminderen.

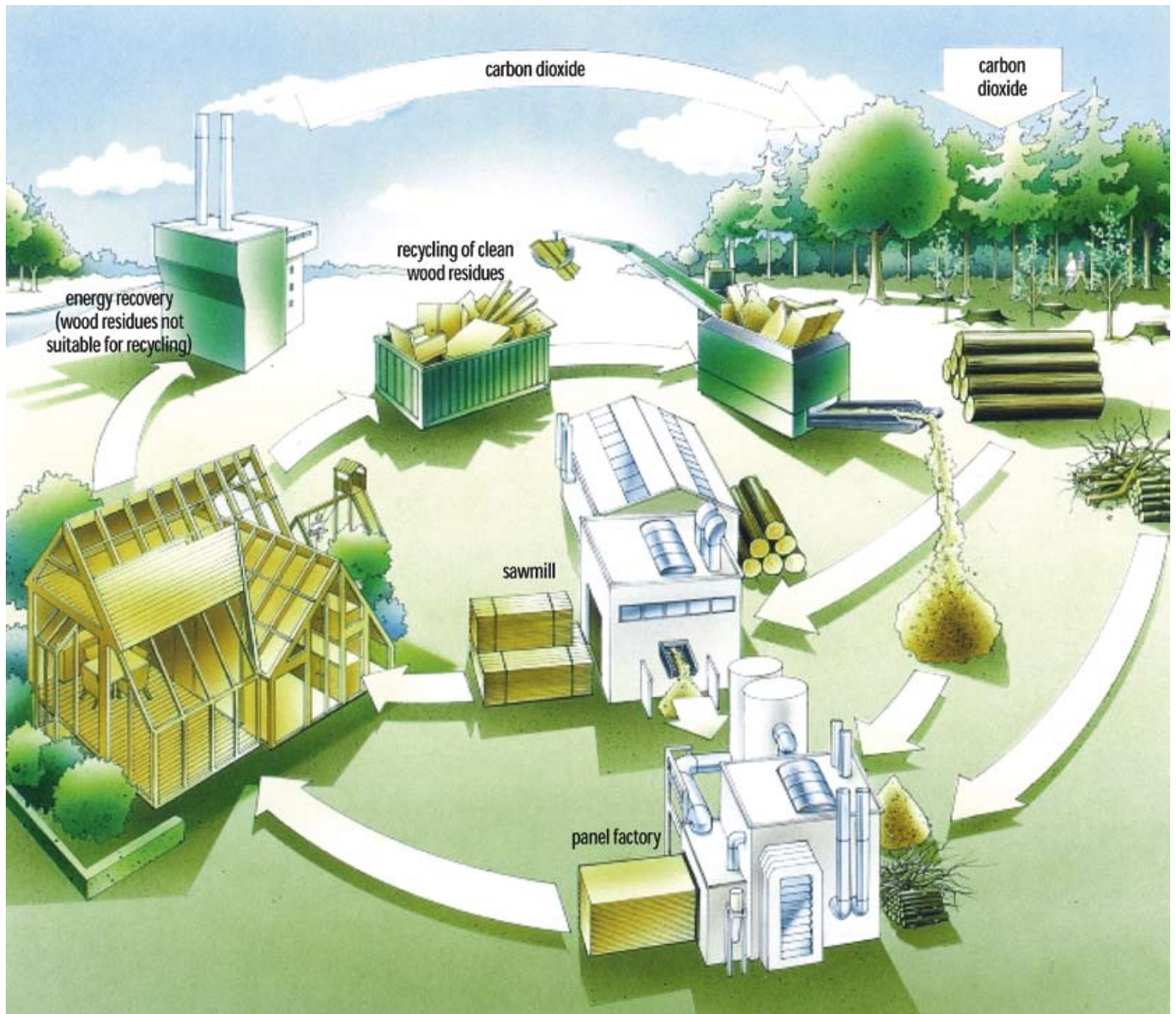
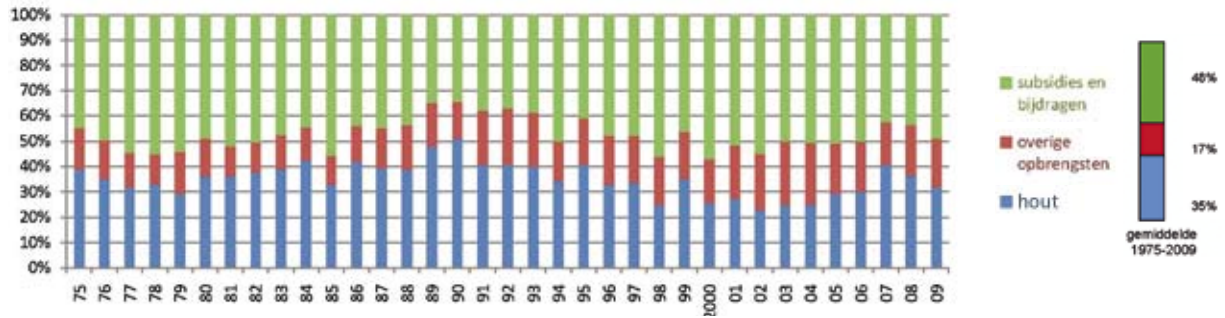
What's new?

Groeiende houtvraag? Hout groeiend goud? Zelfvoorzieningsgraad? Allemaal al eerder gehoord. Maar nieuw is nu dat er in Azië daadwerkelijk ruim twee miljard mensen aan de wereldeconomie zijn gaan deelnemen. China bijvoorbeeld is in de afgelopen 5 jaar van een netto chipsexporteur nu een grote importeur geworden: in de laatste twee jaar is de chipsimport t.b.v. celstof en papierproductie vier keer zo groot geworden. De modernste papierfabrieken ter wereld staan in China. Nieuw is ook dat er wereldwijde erkenning is dat er met houtige biomassa uit duurzaam beheerd bos een verantwoorde bijdrage geleverd kan worden aan de energievoorziening. De CO₂-

neutraliteit is daarbij van beslissend voordeel met als bijkomend effect dat op die manier er een diversificatie mogelijk is van energiebronnen, naast kernenergie en energie uit gas, olie en steenkool. Energie uit zon, wind en water is veel minder makkelijk beschikbaar te maken en maakt dan ook een geringer aandeel uit dan biomassa. Er kan en zal de komende jaren nog veel meer worden gedaan met top- en takhout, stobben, zagerijresthout, bouw- en sloophout en hout uit speciale energieplantages. Niet alles zal overal van toepassing zijn. Stobben misschien voorlopig alleen uit bosomvorming. Maar waarom op termijn niet uit eindkap? Dat gebeurt al volop in Scandinavië. Stobben worden daar na de velling in één werkgang geroid. Vervolgens drogen ze een paar maanden op de kapvlakte, zodat 't meeste zand eraf is en dan worden ze verkleind. Stobbehout heeft een hoge energie-inhoud. Top- en takhout uit gewone dunningen is nu nog niet echt renda-

Bedrijfsresultaten particuliere bosbedrijven > 50 ha. (LEI): 1975-2009

Procentueel aandeel van de totale opbrengsten

De CO₂ neutrale kringloop van hout. De hernieuwbare grondstof hout kent géén afval: elke vezel wordt nuttig toegepast.

bel te oogsten, maar dat kan zomaar omslaan. Eerste dunningen kunnen, technisch, als volle boom al in de opstand worden gechipt. De prijzen voor biomassa zullen op afzienbare termijn zo stijgen dat dit ook economisch interessant kan worden. Nieuw is ook de ontwikkeling in techniek. Niet alleen in oogstechnieken maar ook in de verwerking van biomassa. *Torrefactie* is zo'n – hoopgevende – nieuwe techniek waarmee vaste biomassa wordt verkoold om het mee te kunnen stoken met kolengestookte elektriciteitscentrales. In Steenwijk en Duiven wordt er aan gewerkt. Een andere nieuwe vraag naar hout voor energie is de bio *refinery*-sector die in ontwikkeling is. Rechtstreekse productie van biomethanol uit (afval)hout levert brandstoffen op voor de transportsector. In Delfzijl wordt er aan gewerkt.

Indirect wordt uit de raffinage van *black liquor* (de lignine, hemicellulose en harsen die vrijkomen bij het maken van de celstof) bij de houtverwerkende papierindustrie hetzelfde gedaan als uit vers hout. Papierfabrieken die deze *black liquor* raffineren kunnen daardoor deze reststof niet meer als brandstof inzetten voor de eigen energiebehoefte. Ze compenseren dat met een vergrote vraag naar dun hout, top en takhout, stobbehout en resthout om die in te zetten als brandstof voor de eigen energiecentrale.

Norske Skog Parenco in Renkum neemt na omschakeling op recyclingpapier weliswaar geen hout meer in om papier van te maken, maar

bouwt nu op het bedrijf aan een 45MegaWatt-biomassacentrale die ook weer houtig restmateriaal inneemt als brandstof. Het eind van die ontwikkelingen is nog lang niet in zicht. Dat het door zal zetten, met of zonder subsidie, lijdt weinig twijfel. Een energiemaatschappij als Eneco positioneert zich nu al, als leverancier van houtchips uit Brazilië, bij producenten van zowel energie, als plaatmaterialen als papier omdat dezelfde chips bij alle 3 verbruikers kunnen worden ingezet. Energiebedrijf RWE bouwt een brandstof-pelletcentrale (pellets zijn geperste houtkorrels) in de VS met een jaar capaciteit van 700.000 ton pellets te maken van zagerij resthout en NUON/Vattenfall overlegt met Canadese bouseigenaren over de duurzame leveringen van houtgrondstof voor brandstofpellets. Het zijn maar een paar voorbeelden om aan te geven hoe groot biomassa aan het worden is. Dat biedt ook kansen voor Nederlandse bouseigenaren.

Toegegeven: niet gelijk vandaag al is alle landchapsonderhoud en onrendabele dunning plotsklaps rendabel geworden. Maar de trend is positief. De vraag naar houtige biomassa groeit, de oogstechnieken en methodes worden steeds geavanceerder en ook in de verkleining, transport, vergassing/verbranding zijn vernieuwingen die kostenverlagend en opbrengstverhogend werken. Het is verstandig om in het beheer nu al te anticiperen op de toekomstige mogelijkheden.

Altijd spannend: wat levert het op?

Er is niet een rechtstreeks antwoord te geven op de veel gestelde vraag 'wat hout nu waard is' en 'wat die chips voor biomassa opbrengen'. Dat hangt altijd van veel factoren af. Kwaliteit, hoeveelheid, plaats van levering en plaats van verwerking, op stam of als gereed product, manier van verkopen, houtsoort, betalingscondities etcetera. Dat is een onduidelijk antwoord, maar heel veel mooier is het helaas niet te maken. Er bestaan nu eenmaal geen actuele marktberichten in Nederland en ook statistieken over de afgelopen jaren zijn er niet. Het best kan nog worden teruggegrepen op Duitse, Zweedse en Finse berichten uit de vakpers. Voor verreweg de meeste bouseigenaren is overigens de beste manier om biomassa en hout te verkopen nog altijd de verkoop op stam. Dat levert de minste kopzorg en risico's op. Het is de koper die zich op de marktmogelijkheden oriënteert in concurrentie met andere kopers. Daaruit rolt dan een prijs op stam die zowel de (optimale) opbrengst reflecteert als de (minimale) oogst, transport en risicokosten die nodig zijn om die opbrengst te realiseren. Dat is altijd maatwerk omdat de exploitatieomstandigheden vaak verschillend zijn. Dat geldt voor hout, maar precies zo voor biomassa. Het onderscheid tussen beide is steeds lastiger te maken. Het is de prijs die de afnemer (energie-, platen- of papierfabrikant) bereid is te betalen, die bepaalt welke bestemming het hout zal krijgen. De slag om de grondstof is begonnen! Aan de koper van het hout kan dan ook expliciet worden gevraagd of

- beter nog - toegestaan om ook het biomassa aandeel te oogsten en te verdisconteren in de prijs op stam. Het als boseigenaar zelf 'zomaar' laten 'versnipperen' en kijken wat het opbrengt is een minder handige aanpak omdat je, méér nog dan bij hout, vóóraf moet weten welke specificaties de verschillende afnemers hanteren.

Toch een paar prijsberichten

Let wel : het gaat hier maar om indicaties voor een prijs afgeleverd bij de verwerker zonder maat- en kwaliteitsaanduiding. Niet meer, niet minder. Wie het precies wil weten zal de vakpers moeten volgen of offerte moeten vragen. Denk eraan dat een prijs voor een sortiment bij een verwerker nog niets zegt over de netto opbrengst op stam!

- Brandhout, nat, ongekloofd: € 55 / ton
- Houtpellets: € 250 per ton afgeleverd (minimaal 5 ton per levering)
- Biomassachips: € 26 - 32 / ton
- Populieren zaaghout: € 50 / ton
- Douglas zaaghout: € 85 / m³
- Spaanplaathout: € 50 / ton
- OSB hout (plaatmateriaal, Oriented Strand Board): € 52 / ton
- Papierhout (fijnspar): € 50 / ton

NB: m³ en tonnen zijn in Nederland altijd met schors. Bijv. Duitsland en Zweden rekenen zonder schors. Uiteraard is het vochtgehalte van belang bij conversie.

Nederlands hout ook in de bouw

Dat Nederlands hout alléén maar pallethout zou zijn is bekende onzin. Ja, een flink deel wordt verzaagd voor die toepassing omdat er in Nederland Distributieland nu eenmaal een grote vraag is naar dat hout maar dat neemt niet weg dat er met Nederlands hout ook prachtige dingen kunnen worden gebouwd. Vooral douglas en lariks zijn daarbij zeer gewaardeerd. Inderdaad: exoten die goed zijn geïntegreerd in de Nederlandse bosbouw. Niet voor Vinexwijken in aanbouw, maar voor speciale projecten. Architecten die echt 'iets hebben' met hout en het bijzonder vinden om te kunnen construeren in Nederlands hout. Daarvan is er een groeiend aantal. Nederlands hout kan wat dat betreft flink meeliften op de trend naar duurzaam bouwen. Zowel als massief hout als in verlijmd toepassing in de vorm van gelamineerde spanten en liggers. De vraag is er. Jammer dat er zoveel van die exoten te vroeg de bosbouw zijn uitgezet.<

Kees Boon, info@avih.nl

Ben jij het natuur talent dat wij zoeken?

Ligt jouw interesse in de natuur en wil je anderen hier kennis mee laten maken? Stoas Hogeschool biedt jou een hbo-opleiding die natuur, mensen en educatie met elkaar combineert.

Meer info? → www.stoashogeschool.nl

Stoas Hogeschool verhuist in de zomer 2011 naar Wageningen.

Kom naar onze voorlichtingsdag
Den Bosch
28 mei 2011

PARKBANKEN

"Standaard", "de Luxe" en "Robuust" in Robinia acacia, tamme kastanje en inlands eiken.

Blessing Timbers
Postbus 245, 1270 AE Huizen
Tel.: 035-5251079, Fax: 035-5261111
Mobiel: 06-53385977

B L E S S I N G
T I M B E R S

WWW.BLESSINGTIMBERS.NL

- Park-/bos-banken
- Picknick-tafels
- Slagbomen
- Aankoop rondhout

Silve

Bureau voor Onderzoek
Advies en Informatievoorziening in
Bosbouw en Natuurbeheer

Generaal Foulkesweg 39 • 6703 BL Wageningen • T: 0317 418602 • E: post@silve.nl • Website: www.silve.nl

adverteren?
bel 0317 466 432